notione nimia q̃ notā affert in vestimētis ⁊ ceterꝫ. aut si cōmunē habꝫ cōuersationē accōmodā his q̃bus cōuiuit. Hoc precipue ꝓsiderare necesse est si sit mlier/ qualiť cū suis cōfessoribꝫ ꝓuersať ⁊ instructoribꝫ. si collocutionibꝫ intēdit ꝓtinuis/ sub obtētu nūc crebre cōfessiōis. nūc prolixe narrationis visionū suarū. nūc alterius cuiuslibet cōfabulatiōis. Expertis crede/ nominatim Augustino ac dño Bonauenture: vir est altera pestis vl' efficacior ad nocendū vl' insanabilior. Nō si nihil hret aliud detrimēti nisi tpis pciosi latissimam hanc ꝓsumptionez. abunde diabolo satis esset. Habet aliud scitote. habꝫ insanabilē vidēdi loquēdiq̃ (interim de tactu silentiū sit) pruriginē. Euenitq̃ illud de didone apd poetā/ herent infixi pectore vultꝰ. Verbaq̃ nec placidā mēbris dat cura q̃etez. Cū tñ in pace sit dei locꝰ. Nullus idcirco mirabiť. si tales ad fabulas ꝓuersi auertunť a veritate. Si pterea mulieres he curiose agentes sunt/ q̃les notat apl's/ sp discētes ⁊ nunq̃ ad sciam veritatꝭ puenientes. vbi aūt nō est ꝓitas sit vaitas ⁊ falsitas necesse est ¶ Probatio spūum ꝓsiderat vñ spūs veniat aut q̃ vadat. Itaq̃ Bernā. testatur B in se nūq̃ sciri datū eē. q̃ tñ exptū se plures asserit hūiliter sanctispūs pñtiam ex intimo motu cordis siue mētis. Mirabitur igiť fortassis aliq̃s. q̃ pacto psona status inferioris/ dicat se freqnter agnoscere vñ spūs veniat: psertim cū dixerit christꝰ nichodemo. Vocem inq̃t eius audis ⁊ nescis vñ veniat aut q̃ vadat Quid porro q̃ in spiritibꝫ diuersis multa in inspiratōibꝫ inueniť silitudo. Est enī spūs deꝰ. spiritꝰ angelus bonꝰ. spūs angelꝰ malꝰ. spūs humanꝰ tam rōnalis q̃ aīalis. Potest aūt similis visio spirari p quēlibꝫ hūc spūz suo modo. longeq̃ tñ diuerso/ sz diuersitatem faciliť pcipi q̃dazꝫ silitudo nō sinit apd inexpertos taliū/ q̃ neq̃ p seipos ex acumīe īgenij. neq̃ p eruditōez ī theologicꝭ l' phicꝭ disciplīs. neq̃ p alioꝝ traditionē sciūt talia distinguere Certe nec mirandū cū paucissimos inueniamꝰ. q̃ plene sciūt secernere cogitatiōes ⁊ affectiōes sue rōnalis anime vt rōnalis est/ ab illis q̃ sunt animales videliczꝫ in sensu cōmuni vl' organo fantasie. Quē inuenies pcor ex timētibꝫ deum/ peccataq̃ fugientibꝫ/ q̃ semp ⁊ in oīb ad liquidū pspiciat dū tēptatiōes vigēt/ si sensus eorꝝ sit tm̄modo in imaginatiōe vl' cōsensus in rōe. Adeo non facile ē discernere sensuz a ꝓsensu. Quāto plus hꝫ difficultatis pbatio q̃druplicis pnoīati spūs/ dum videlicet instinctꝰ vnus/ vl' inspiratio vehemens tangit mentē/ si sit a deo/ l' ab angelo bono/ aut malo/ vel a ppro spū hūano. Cuiꝰ rursus sensus portio dupleꝫ superior ⁊ inferior ascripta est. Cuiꝰ sentire diuisionē pfecte dat illud ꝓbū dei: q̃d pertingit vsq̃ ad diuisionē spūs ⁊ aīe. Qualē in se diuisionē passa erat q̃ exclamauit. Magnificat aīa mea dñm. Dehinc secernens spūm ab aīa: subiunxit. Et exultauit spūs meꝰ in deo salutari meo ¶ Hec interim sub cōpendio cursim notata sint q̃tinꝰ dū ad singularia descēdendū erit/ faciliꝰ hac occasione sapiētiores diiudicent psuasum hñtes viuere hoīem/ cuiꝰ nomē sit in libro vite/ cui pluries ⁊ in pl'ibꝫ psonis huiꝰ tpis: datū est experiri ⁊ praticare omnia que dicta sunt.

¶ Finit tractatꝰ de pbatiōe spūuz magistri Johis de gerson cancellarij parisieñ. in Constantia. Anno dñi. M.cccc.xv. in die scti Augustini tpe general' ꝓcilij inibi celebrati/ editꝰ ppter aliq̃ q̃ de canonisatione Brigide in pfato cōcilio oriebantur/ sub.xij. ꝓsiderationibꝫ cōprehensus.

Tractatus eiusdem

Cancellarij parisieñ. de examinatione doctrinarum.

Attendite a falsis ꝓphetis clamat christꝰ sūmus doctor nr̄. Cui cōsonat apl's suꝰ doctor in ꝓitate. Doctrinis inq̃t varijs ⁊ pegrinis nolite abduci. Patres ⁊ frēs/ q̃ hꝫ aures audiēdi audiat. qz nulla monitio salubrior. nulla si negligať poterit eē piculosior. Quia sic venenū corpus enecat. sic ꝓphetie false/ sic doctrine varie ⁊ pegrine trahūt aīas ad interitū/ non q̃lē cūq̃ sz eternū. Turbāt insup eccl'iaz/ politias demū oēs tpales ⁊ spūales euertunt. ¶ Quapropť occasionibꝫ intra cor ab extraq̃ suscepta, ꝓposuit nr̄a sedulitas opusculū cōponere. q̃druplici mō de examīatiōe doctrīaꝝ. Prio theologicalit. scdo ex ēplarit. tcio phisical'r. q̃rto ꝓtical'r ¶ Priꝰ modꝰ q̃ pñtꝭ ē opusculi/ sex cōsideratiōes

de examinatoribꝫ idoneis doctrinaꝝ/ ⁊ totidē de examinatiōis arte ꝑstringet/ q̄ notant̄ in his ꝟsibꝫ. Conciliū. papa. p̄sul. doctor. bñ doct⁹. Discretor quoqꝫ spirituuꝫ de dogmate censent. Qualis sit doctrina/ docens q̄s/ quiqꝫ sodales. Si finis sit fastus/ questus siue libido. ¶ Protestamur in p̄mis nihil nos in docendo vl' narrādo fore dicturos/ intentiōe corrupta fauore l' odio/ sed tanq̄ꝫ in articulo mortis positi/ corā iudice deo/ volum⁹ cautelas insinuare/ cōtra falsas prophetias suspectasqꝫ doctrinas/ maxime diebꝫ istis malis/ qñ studiū theologie refriguit qñ magna ex parte dissipatuꝫ est/ vbi potissime florere solebat. Fiet insup̄ sermo p̄sens talibꝫ ⁊ ꝓ talibus/ qual' fuisse laudat̄ iob/ q̄ sunt simplices ⁊ recti ac timētes deū ⁊ recedētes a malo/ ne dyabolus cui⁹ nō ignoram⁹ astutias improuisos forte repiat seducatqꝫ Tales alloq̄mur venerādos p̄res carthusieñ. ⁊ celestinos/ q̄s afflictos/ vt iob/ oꝑtet esse in terra hus/ que sonat concilium Cōuenit ⁊ orientales esse/ ꝓ susceptiōe luminis gloriosi/ q̄bus testimoniū ꝑhibendum est de lumine. Anīa deniqꝫ iusti annūciat aliquādo vera. plusq̄ꝫ septē speculatores constituti in excelsum ad speculandū ¶ Quibus añ locutis discurram⁹ ꝑ vnāquanqꝫ ꝯsiderationeꝫ/ duodecī veritates aliquasqꝫ cautelas miscendo.

Prima cōsideratio.

Examinator auctentic⁹ ⁊ finalis iudex doctrinaꝝ fidē tāgentiū est generale conciliuꝫ. Deducit̄ hec ꝯsideratio primitus auctoritate generalis cōcilij constantieñ. cui forte par ī duratiōe nullū fuit/ Forma decreti sui satꝫ habet̄ ⁊ posita est in tractatu de ꝑtāte eccl'iastica/ ⁊ in opusculo. An liceat appellare a papa. Sumit̄ insup̄ ab euangelio cū rōne talis ꝯfirmatio. Christ⁹ fuit sup̄m⁹ ⁊ optim⁹ institutor eccl'ie nō deficiens ī necessarijs/ q̄ ⁊ dixit. Ecce ego vobiscū sum vsqꝫ ad ꝯsūmatōeꝫ secl'i. Oportuit igit̄ in eccl'ia relinq̄re regulā infallibilem ꝓ fide ꝟuāda/ ⁊ dubijs emergētibꝫ terminādis. nō aūt repit̄ in terrꝫ altera tal' infallibilis regula nisi generale ꝯciliū legitime ꝯgregatū. nā ꝑsona q̄libꝫ singularis de eccl'ia cuiuscūqꝫ dignitatꝫ etiā papal'/ circūdata est infirmitate/ ⁊ deuiabil' est vt fallere possit ⁊ falli. Propterea nō imparem posuit Aug⁹. auctoritatē in eccl'ia ⁊ ī euāgelio/ dicēs. nō crederē euāgelio nisi me auctoritas eccl'ie cōmouisset ¶ Opponet aliq̄s q̄ in agibilibꝫ/ ⁊ ꝯstitutiōibꝫ hūanis/ vel sentētijs/ vl' sctōꝝ canonisationibꝫ/ ecclesia falli pōt ⁊ fallere ꝟm iura ⁊ experimētis pl'imis. Rñdet̄ secus eē in his q̄ sūt facti vel iuris hūani/ ⁊ in his q̄ sunt iurꝫ diuini de necessitate salutꝫ cognoscēdi/ cuiusmodi sunt ꝟitates fidei/ p̄cipue articuloꝝ ꝓpterea assistit speciali⁹ vbi nō sufficit humanū auxiliū. sicut in determīatiōe veritatū fidei q̄ꝫ in alijs in q̄bus nō necessario stat sal⁹ ¶ Nihilomin⁹ attēdendū ē multiplicem esse doctrinaruꝫ ꝑ eccl'iam seu cōciliū vice sue approbationē. Quedam approbant̄ vt certitudīalit̄ vere necessarioqꝫ credende. Quedā vt vtiles ad moralē religiosamqꝫ doctrinā/ sine mixtione falsitatꝫ noxie/ nō tñ sunt sic vt credant̄ obligatorie. sed dicunt̄ de pietate fidei. Quedā ꝟo solū ꝑmittunt̄ vt legant̄. nō q̄n sint mixte falsitates/ sꝫ hñt aliunde pl'imas vtiles doctrinas/ sicut sūt scripta multoꝝ doctorū. Et ita Aug⁹. sua scripta recipi volebat. Noli inq̄t meis lr̄is q̄si canonicꝫ scripturꝫ de se deseruire. Et iteꝝ. Negare nō possuꝫ nec debeo sicut in ip̄is maioribꝫ. ita multa esse in tā multꝫ opuscul' meis/ q̄ pñt iusto iudicio et nulla temeritate culpari. Sumit̄ hic duplex ꝟitas. Canonisatio ꝑsone nō cōpellit firmit̄ adherere doctrine sue. Patꝫ etiā ī martyribꝫ. vt ī btō Cypriano. Patet de pl'ibꝫ canonisatꝫ. q̄ꝝ q̄tidie positiōes a scolasticis nō tenent̄/ sed palā negant̄/ aut cū reuerētia si fieri pōt exponunt̄. ¶ Altera veritas. Debet cū maturitate maxīa ⁊ nō sine grandi necessitate rei publice/ determīatio fieri ī materijs fidei maxime cōdendo articulū vniuersalit̄ obligantē. Alioq̄n formidandū est de scādalo vel scismate nō facilit̄ extermīabili si q̄ dissenserint. Doceat nos scisma grecorum Hac rōe sacre theologie facl'tas parisieñ. freq̄nter dū q̄runt̄ ab eadē decisiōes dubiorū q̄si neutroꝝ. solet nō ꝑ se totā dare determīationē/ sꝫ deputatos ꝓ cōcilio dando suos cōmittere. Quāto ampli⁹ hec auctoritatꝫ g̃uitas/ ē in generali ꝯcilio/ necnō in sūmo pōtifice ꝯseruāda. Neqꝫ tñ ita declinandū est ad nihil determīandū/ q̄ ap̄tū in fide ⁊ moribꝫ scandalū radicet̄ ⁊c.

Secũda ꝓsideratio

A Examinator iuridicꝰ doctrinaꝝ fidem tangentiũ: papa sup̃mus est in terris post generale ꝓciliũ vel cũ ipo. Deducit auctoritate canonũ/cuꝫ rõne morali: p̃supposita fide. Quoniã sup̃mus in omni policia iurꝫ habet dubia circa policiã emergentia determiare/vel interp̃tari: vl' declarare cum appositiõe penaꝝ in rebelles. hoc aũt ẽ iudiciũ auctoritatiuũ. ¶ Diceret aliq̃s. nõ oportet ita fieri: cũ papa sit deuiabilis: nõ enĩ est magꝰ ꝓfirmatꝰ q̃ꝫ petrꝰ erat. Uñ reprehensus est a paulo eo q̃ nõ recte ambularet ad veritatẽ euãgelij. Confirmat hec obiectio ꝓsideratiõnẽ p̃cedentẽ: sed plꝰ infert q̃ꝫ oportet. Necꝫ enĩ põt assidue cõciliũ generale haberi p̃sentialit̃ p decisione dubioꝝ/nec expediret passiz ita fieri. Suprem̃ aũt in eccl'ia facilit̃ adit̃. Qui si nollet oĩno ꝑtinacit̃ ea q̃ sunt fidei declarare. vel erraret declarãdo/supest iudiciũ concilij. Porro nõ sequit̃ papa p̃t in diffiniẽdo fallere vel falli/igit̃ nõ est iudex idoneus sicut in alijs ꝑtꝫ instantia ¶ Concludit̃ tñ ex hac radice duplex veritas. Prima q̃ determinatio solius pape in his q̃ sunt fidei nõ obligat vt p̃cise est tal' ad credendum. Alioq̃n staret in casu q̃ quis obligaret̃ ad ꝓtradictoria/vel ad falsum ꝓtra fidẽ. Secũda veritas est/q̃ sentẽtia pape ligat oẽs fideles ad nõ dogmatisandũ cõtrariũ: nisi p illos ꝛ apud illos. q̃ manifestũ cõtra fidem depbendũt errorẽ. ꝛ scandalũ grande fidei suo silentio fieri: si nõ opponerent se: cognoscũt. Q, si fieret p̃secutio sentẽtiaꝝ ꝛ penarũ cõtra eos/sciant beatos esse q̃ p̃secutionẽ patiunt̃ ꝓpter iusticiã. Supest q̃z remediũ cõciliij general': cui̊ finalis auctoritatiua. iudicialisq̃z ꝑtãs fundata ẽ indestructibiliter in illo ꝟbo christi: de correctione fraterna. Q, si eccl'iam nõ audierit sit tibi sicut ethnicꝰ ꝛ publicanꝰ. Cui legi haud dubie subest papa/licet hactenꝰ mltis hec veritas nõ placeret: ꝓpter inordiatum fauorẽ ad summũ pontificẽ. vel scripta sua male suscepta/plus q̃ꝫ ad christuꝫ ꝛ euãgelia. Hũc aũt opposita falsitas ẽ heresis expresse dãnata p concilium Cõstantien. cum alijs multis in vtilitatez totius policie christiane.

Tercia consideratio

Examinator iuridicꝰ ꝛ ordinarius doctrinaꝝ hmõi/ est p̃latus in sua iurisdictiõe: cui cõmunicat inq̃sitor. Deducit̃ hec ꝓsideratio p canonicas monitiões: ꝛ cẽsuras p̃latoꝝ exhortatiuas/vt dioceses suas extirpare studeant ab hereticꝭ ꝛ heresibꝫ pnicio sisq̃z doctrinis. Sumit̃ p̃terea rõ ꝓportionalis ad auctoritatẽ pape: necnõ p ordinẽ hierarchicũ figuratũ in concilio dato moysi p iethro socerũ suuz ¶ Sed notet̃ hic duplex veritas. Prima q̃ nullus eps inferior põt condere articulũ fidei catholice/q̃ videlicz ad totã eccl'iam se extendat. Non enĩ p̃t in eos obligationẽ ferre q̃s nõ habet ĩ iurisdictiõe subiectos. Differt igitur determiatio pape: qm̃ general' est. ꝛ ad oẽs catholicos se extẽdit q̃ ad penaz. Sic intelligere debẽt dicẽtes nullũ p̃ter papaz condere posse articulũ. Alioq̃n fallerẽtur qm̃ in suis diocesibꝫ p̃lati ius habent cum appositiõe cauti ꝓsilij ¶ Pro q̃ sit secunda veritas distinctiõe p̃missa. Q, aliq̃ sũt doctrine palã hereticales apud oẽs. Alie dubie simplicibꝫ: sed manifeste sapiẽtibꝫ et peritis. Tercie veluti neutre hũtes pro se doctores cũ rõibꝫ ad vtrãq̃z ꝑtem ꝓbabilibus: nec in vna tm̃ diocesi vel paucis. sed apud oẽs christianos aut longe plurimos Est g̃ veritas/q̃ in primis ꝛ secũdis auctoritas inferioꝝ p̃latoꝝ se extendit ꝛ ad suos tm̃modo. In tercijs ꝟo nequaq̃z. qm̃ merito dicunt̃ maiores cause fidei/ꝓp̃t̃ difficultatẽ decisiõis: cũ ꝑiculo scandali. ideo sunt ad sedẽ eccl'ie. vl' ad sedentẽ in ea summũ pontificem referẽde. Iuxta illud. Si q̃d ambiguũ vl' difficile tẽ. vocans causaz grandẽ. nõ rõe materie. sed ambigue difficultat̃ in termiatiõe. Cui̊ distinctionis ignorãtia vl' dissimulatio culpabil'. ñ paucos depulit ĩ errores/scãdalosaq̃z iudicia. Ꝯ ordiariã ꝛ doctoralẽ p̃tãtẽ nr̃a tẽpestate

Quarta ꝓsideratio.

Examinator p̃tim autẽtic̃ p̃tim doctrinal' hmõi doctrinaꝝ ẽ q̃libet ĩ sacre theologie facultate licentiatꝰ aut doctor. Deducit̃ hec ꝓsideratio p formã ꝟboꝝ q̃by dat̃ licẽtia mgr̃alis Ego auctoritate ap'lica/dicit

cancellarius/do tibi licentiã legendi.regẽ
di.disputandi.docendi in sacra theologie
facultate/hic ⁊ vbiq; terrarũ. In noĩe pa/
tris ⁊ filij et spũssancti. Amen ¶ Ex hoc
absq; vlteriori deductione sumit̃ duplex
veritas. Prima ꝙ doctores theologici nõ
sunt arcẽdi sine causa rationabili ab exer/
citio p̃dictorũ actuũ.quoniã papal' aucto
ritas licentiã confert eis.nõ ita tñ/q̃n dio
cesani seu locoꝝ ordinarij:pñt obsistere vl'
nõ consentire ꝑ rationabili volũtate. Ex
emplũ de ptãte sacerdotali q̃ equalis est ĩ
quolibet q̃ ad corp⁹ christi verũ. sed diuer
sificat̃ quo ad mysticũ/qd̃ iurisdictiõis re
spicit potestatẽ. Exemplũ in mgr̃is in ar/
tib:q̃ nõ legũt semꝑ artes vbi volũt. nisi
scolasticoꝝ ꝯsensus habeat̃ ¶ At vero su
mit̃ ex hac declaratiõe veritas altera. Q;
doctores theologici nõ obligant̃ p̃cise ex
ptãte sibi tradita/p̃dictos actus legẽdi.p̃
dicandi ⁊c̃.passim exercere. Secus de p̃la
tis ordinarijs:quoꝝ officio pastorali an/
nexũ est debitũ vel obligatio p̃dicandi ⁊c̃.
subdito sibi gregi.sicut iungit apl'us hec
duo pastores ⁊ doctores/qd̃ ratio manife
sta cõuincit. Oportet enĩ q̃sdã esse ĩ eccl'ia
qui sint ex officio instituti tales act⁹ exer/
cere. Alioq̃n nõ fuisset instituta ꝑfecte:cõ/
tra illud dei ꝑfecta sunt opa. Nõ aũt sunt
alij sic obligati ꝑ officiũ q̃ꝫ pastores simul
⁊ doctores:⁊ nõ soli doctores. ¶ Possent
ꝯsequẽter inferri veritates multe salubres
de necessitate studij theologici:nisi silenti
um breuitas indiceret ¶ Dictũ est p̃cise ⁊
passim/quoniã aliũde põt doctor theolo/
gus obligari p̃dicare vl' docere/vl' scriptu
ras interp̃tari:ꝟbo vl' scripto:duꝫ necessi/
tas imminet/hereticos ⁊ hereses repellen
di Aut qꝛ videret̃ ingrat⁹ dõis dei/quẽad
modũ loquũtur q̃rẽtes si sacerdos nõ be
neficiat⁹ possit sine pc̃to ab om̃i celebrati
one cessare. Addit̃ tercia causa dũ speciali
ter mittit̃ ꝑ ordinariũ suũ/quo casu tenet̃
sibi de sustentatiõe sua sufficient̃ ꝓuidere
qua data/iã ꝯtrahit̃ obligatio q̃si pastora
lis in p̃fato doctore Neq; enĩ tũc dicere p̃t
in sui velamẽ ocij. Nemo me ꝯduxit.

Quinta cõsideratio

C Examinator huiusmõi doctrĩa/
rũ est:ꝑ modũ doctrine/q̃libet
in sacris litteris sufficiẽter eru
ditus. Deducit̃ hec ꝯsideratio
ꝑ illam maximã a sapiente ⁊ philosopho
positam. Q; eorũ que quisq; nouit est iu/
dex bon⁹. Iterum qꝛ nullis existentib; q̃/
bus cõferret̃ gradus licẽtie. qꝛ vel nollẽt
recipe/vel nemo conferret. Possent nihilo
minus p̃lati secũ assumere ꝑ plebis erudi
tione:⁊ fidei concilio sufficienter in sacris
litteris eruditos. ¶ Hoc tamẽ obseruato
ꝙ dignus est mercenari⁹ mercede sua/con
tra illos q̃ precijs ⁊ magnis pensionib; cõ
ducũt procuratores:⁊ aduocatos:vl' soli/
citatores causaꝝ prophanarũ.theologos
vero vix vel gratis dignant̃ assumere. A/
deo terrã sapit anĩalis homo.adeo querit
nõ que dei sunt sed sua.nec tam sua frequẽ
ter ex abusu ¶ Iungat̃ huic cõsideratiõi
cũ sua declaratiõe duplex veritas. Prima
staret ꝙ aliq̃s simplex nõ auctorizat⁹/eẽt
tam excellenter in sacr̃ litter̃ eruditus:ꝙ
plus esset credendũ in casu doctrinali sue
assertioni/q̃ꝫ pape declaratiõi. Constat eĩ
plus esse credendũ euãgelio q̃ꝫ pape. Si
doceat igit̃ talis eruditus veritatẽ aliquã
in euangelio cõtineri.vbi ⁊ papa nesciret
vel vltro erraret: patet cui⁹ preferẽduꝫ sit
iudiciuꝫ ¶ Altera veritas. Talis erudit⁹
deberet in casu/si ⁊ dũ celebraret̃ generale
conciliũ.cui ⁊ ip̃e p̃sens esset:illi se oppo/
nere/si sentiret maiorem partẽ ad opposi/
tum euangelij:malicia vel ignorantia de/
clinare. Exemplũ/beatissim⁹ dedit hilari
us. ¶ Unde q̃ꝫuis ab initio militantis ec
clesie/que cõponebat̃ ex apostolis: ⁊ ĩme/
diatis successorib; nouiter ⁊ certitudina/
liter a christo doctis.de multis que nõ sũt
scripta plus esset credendũ auctoritati ta
lis eccl'ie.q̃ꝫ euangelio cuicũq;:priusq̃ꝫ eẽt
ab ea receptũ vel auctorizatũ. Nihilomi/
nus post approbationẽ ⁊ auctorizationẽ
q̃ttuor euangeliorũ ꝑ dictã ecclesiã/pl⁹ es/
set credendũ euangelio q̃ꝫ alteri cuicunq;
humane auctoritati Non dicit̃ q̃ꝫ toti⁹ ec
clesie.quoniã illa est auctoritas dei ⁊ euan
gelij. Nec potest errare in fide:lege stante.

Sexta consideratio

D Examinator huiusmõi doctrĩa/
rum. Est om̃is habens discre/
tionem spirituũ: q̃ntum h̃ do/
num spiritussanctus in eo vult
extendi. Deducitur ex terminis: quoniaꝫ
spiritussanctus in manifestatiõe veritatis
ĩtima:nec fallere nec falli p̃t. quẽadmodũ

theologi fundant/ q̃ nec fidei nec sensui litterali scripture subesse potest falsuz. Alioquin nihil auctoritatis ad credendum/nihil roboris ad persuadendũ sibi subsistere. Est autẽ sensus litteralis nõ soluz grãmaticalis/sed nec stricte logicalis. Ueruz ille quẽ spiritussanct⁹ principaliter intendebat. qui ex circũstantia littere cũ causis dicendi ⁊ modis exponendi magis patet. Unde generaliter in parabolicis locutionib⁹ sensus litteralis est: nõ qui p ꝟba sed p res ⁊ facta designatur/ vt de lignis cõstituentib⁹ sibi regem ⁊c. Porro donũ discretionis spirituũ/quãdoq̃ datur ad priuatam instructionẽ recipientis: quasi priuata lex. De qua canon tradit eos qui priuata lege ducunt generali nõ teneri. Est autem operatio sua facere quodã intimo sapore cũ illustratione certa: cognitã esse veritatem. Exemplũ de Monica matre sancti augustini/ ꝓm relationẽ eius in confessionibus. Datur aliquãdo discretio spirituum principaliter ad edificationez eccle/sie: sicut ⁊ donum ꝓphetie. vel linguarum vel gratia sanitatũ cum similibus Et hoc repitur in reprobis ꝓm apostolũ ⁊ euãgelium. Quibus si semper ⁊ quomõ credere debeant fideles: grandis questio est. Quã videtur sũmatim absoluere canon dicẽs. Nemini dicenti se missum desuper: oportere credi: nisi de sua doceat missiõe: exemplo Jobannis baptiste. ¶ Juxta qd̃ sumitur prima veritas. Q̃z habendi sunt suspecti vel nõ statim admittendi in doctrinis suis/ maxime si sint extranei. tales qui se dicũt discretõez ⁊ visiõez spirituũ: dono sanctispirit⁹ possidere. Alioq̃n q̃ cito credunt leues sunt corde: ⁊ faciles ad errorez Quid fiet igitur. Certe iudicium expectabitur ꝓm p̃missos quinq̃ gradus examinandi doctrinas ab infimo vsq̃ tandẽ ad supremũ. Quod est conciliũ si res apparuerit prioribⁿ ambigua. ⁊ vrgens decisio reputetur ¶ Altera veritas. nemo facile debet estimare se priuata lege moueri. q̃n humano se paratus sit subdere parereq̃ iudicio. quoniã nõ est dissensionis de⁹. Neq̃ formidet/ qui huiusmodi est: si cuz vera humilitate cõsilium querit alienum: se p̃ pterea decipiẽdum. vel a spiritu sancto deserendum. exemplo predicatoris nr̃e etat̃ egregij magistri vincentij. ¶ Concludit domin⁹ Bonauentura pro p̃missis: vbi querit si quis possit excusari adorando diabolum ostendentẽ se vice christi. Q̃z neq̃ q̃z. Ratio. quia superest tali casu triplex remediũ. videlicet suspensio iudicij proprij petitio alieni consilij. aut tandez imploratio diuini auxilij. quod nõ deerit faciẽdo quod in se est primis duob⁹ modis. Exẽplo beatissimi martini. ⁊ aliorũ plurimorum. ¶ Obijcit idẽ Bonauentura de adoratione eucharistie quãdoq̃ nõ consecrate in manib⁹ sacerdotis. Respondet casuz istum cõmunẽ esse. qui semp implicitã habet conditiõem vl' presumptionẽ q̃ sacerdos fecerit ꝓm debitũ ecclie ritum: que cõditio nõ debet exprimi in adoratiõe. Saluatur tamẽ adoratio ne peccatũ sit ꝓpter morem fideliũ. Exempluz de adoratione imaginũ. Non sic de adoratione panis in mensa/ etiã si cõditio poneretur/ dicendo: adoro te si tu sis consecratus. Non enim sunt tales circũstantie prout in altari. ¶ Sumitur inde ꝓsequẽter cautela pro laicis circũstantib⁹ altari/ q̃ hostiam nõ adorent quãtũcũq̃ videatur in manib⁹ sacerdotis. nisi cum eleuatur ⁊ postmodũ. Sz nec sacerdos caute facit nõ abscondendo visionẽ a populo dum cõsecrat. Aut corrinarũ vsus deberet opponi Aut a circũitu altaris arcẽdi eẽnt alij/ maxie populares.

¶ Secũda pars principalis.

Prima consideratio

Attendendum est in examinatione doctrinarũ. Primo et principaliter si doctrina sit cõformis sacre scripture. taz in se q̃z in modi traditõe. Declaratur ex auctoritate beati Dyonisij dicentis in sentẽtia. Nihil audẽdum dicere de diuinis/ nisi que nobis a scriptura sancta tradita sunt. Cuius ratio est. quoniaz scriptura nobis tradita est tanq̃z regl'a sufficiens ⁊ infallibilis pro regimine toti⁹ ecclesiastici corpis/ ⁊ membrorũ vsq̃ in finẽ seculi. Est igitur talis ars. talis regula vel exemplar. cui se nõ conformãs alia doctrina. vel abijcienda est vt hereticalis. aut suspecta. aut imptinẽs ad religionẽ prorsus